

Nr 21.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 februari 1913 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av kronans andel i lägenheten Kvarnudden nr 1 under Näsets by i Jämtlands län.

(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 13 december 1912 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 30, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, att kronan tillkommande, i statsrådsprotokollet närmare angiven andel i lägenheten Kvarnudden nr 1 under Näsets by i Ragunda socken av Jämtlands län må till trävaruaktiebolaget Carlsvik försäljas mot en köpeskilling av 333 kronor 33 öre och mot villkor i övrigt, att kronan frikallas från hemulsskyldighet samt från skyldighet att delta i kostnader, som må föranledas av försäljningen.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen i detta ärende anfört följande:

»Vid storskifte år 1816 å Näsets by, omfattande enligt delningsbeskrivningen $\frac{1}{2}$ tunnland skatt litt. A under militiebostället Skogen, 2 tunnland skatt litt. B under nr 1, 2 tunnland skatt litt. C under nr 2 samt $\frac{3}{4}$ tunnland skatt litt. D under nr 3 i Ragunda socken av Jämtlands län, avsattes såsom för byn gemensam lägenheten Kvarnudden nr 1, i delningsbeskrivningen upptagen såsom ägofiguren nr 122. Boställets andel i lägenheten utgjorde således $\frac{2}{21}$ av densamma. De till bostället hörande inägorna blevo sedermera av Kungl. Maj:t försälda, varemot utmarken avsattes till kronopark. Vid nämnda försäljning

fördelades boställets hemmantal sålunda, att den i kronans ägo kvarvarande delen av litt. A åsattes $\frac{3}{28}$ mantal, utgörande den nuvarande kronoparken Näset. Inägiförsäljningen omfattade emellertid icke kronans andel i Kvarnudden och kronan är därför fortfarande ägare till $\frac{2}{21}$ av lägenheten.

Lägenheten i sin helhet omfattar en areal av 17 hektar, därav 12 hektar skogsmark, 3 hektar åker, äng och tomter samt 2 hektar impediment. Skogsmarken är av god beskaffenhet med utpräglad benägenhet för självsädd. Åker och äng däremot äro av knappast medelgod beskaffenhet, då jordmänen utgöres av skäligen mager sandjord. De åbyggnader, som för närvarande finnas å lägenheten, tillhöra ej densamma, utan äro torparens enskilda egendom. På grund av Kvarnuddens något avskilda belägenhet och då inga körvägar sommartid leda dit, hade man först under senare tid ansett torparen böra erlægga någon arrendavgift för lägenheten, och hade arrendet utgjort 45 kronor per år.

Genom köpeavhandling den 11 januari 1897 med tillägg den 24 juli 1899 försålde de enskilda hemmansägarna i Näsets by till trävaruaktiebolaget Carlsvik för 2,000 kronor »den i 1816 års skifteshandlingar med nr 122 upptagna ägofiguren, den s. k. Qvarnudden under Näsets by». Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande den 19 december 1907 fastställt ifrågavarande avsöndring, erhöll bolaget den 6 april 1908 lagfart å fånget.

Då kronan icke deltagit i eller ens underrättats om den sålunda skedda försäljningen, har domänstyrelsen genom vederbörande revirförvaltare låtit verkställa utredning i ärendet, varav framgår, att de enskilda hemmansägarna i byn vid försäljningen icke torde avsett att upplåta mer än sina egna andelar i samfälligheten samt att följaktligen den av hemmansägarna betingade köpeskillingen 2,000 kronor icke innefattat likvid för kronans andel i lägenheten.

Domänstyrelsen, som för undvikande av rättegång rörande bättre rätt till lägenhetsandelen ansett lämpligast, att denna andel av kronan såldes till bolaget, har genom jägmästaren i reviret låtit uppskatta lägenhetens saluvärde, därvid jägmästaren beräknat detta värde till i runt tal 3,500 kronor, varav i runt tal 3,260 kronor för växande skog. På kronans andel i lägenheten skulle således belöpa $\frac{2}{21}$ av förstnämnda belopp eller följaktligen 333 kronor 33 öre, och har bolaget förklarat sig villigt till statsverket utgiva det belopp, som, efter ett beräknat värde för hela lägenheten av 3,500 kronor, kunde belöpa på kronans andel i densamma.

I underdånig skrivelse den 16 april 1910 har domänstyrelsen,

med överlämnande av till ärendet hörande handlingar, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till Riksdagen om försäljning till bolaget för 333 kronor 33 öre av kronans andel i omförmälda lägenhet. Denna försäljning borde, enligt domänstyrelsen, ske under villkor, dels att kronan frikallades från hemulsskyldighet och dels att kronan befriades från gäldande av utav köpet föranledda kostnader.

Då de omständigheter, för vilka ovan redogjorts, synas mig vara av beskaffenhet, att 4 § i lagen angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom den 4 maj 1906 i förevarande fall äger tillämplighet, anser jag mig böra förorda, att Kungl. Maj:t hos Riksdagen utverkar tillstånd att till trävaruaktiebolaget Carlsvik försälja kronans andel uti ifrågavarande lägenhet.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 18 februari 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Fahlén, Lindblad, Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson i Kabbarp, greve Hamilton, Kronlund, Andersson, Linders och Hellström.
